

Een leerlingenraad is er om de belangen van leerlingen op school te behartigen en de betrokkenheid van leerlingen op school te vergroten. Lees hier meer over het instellen en in stand houden van een succesvolle leerlingenraad.

Waarom een leerlingenraad?

Een leerlingenraad is een mooie manier om aandacht te besteden aan burgerschapsvorming. De leerlingenraad heeft dan ook als doel om:

- leerlingen te betrekken bij keuzes die op school worden gemaakt;
- het gevoel van verantwoordelijkheid onder leerlingen over schoolse zaken te bevorderen;
- leerlingen laten ondervinden hoe ze mee kunnen praten en invloed kunnen uitoefenen op wat er op school gebeurt;
- een stem te geven aan de leerlingen op school;
- de leerlingen op school op een leuke en actieve manier kennis te laten maken met de grondbeginselen van de democratie.

Tevens let de Onderwijsinspectie ook op de wijze waarop burgerschap vorm krijgt. Zo onderzoekt de inspectie of de school doet (praktijk) wat de school zegt (visie/schoolplan). Inhoudelijk let de inspectie bijvoorbeeld op de aandacht voor sociale competenties, de gerichtheid op de Nederlandse samenleving, de basiswaarden van de Nederlandse rechtsstaat (zoals vrijheid van meningsuiting en gelijkwaardigheid) en dat de school een oefenplaats is voor democratie, participatie en omgaan met diversiteit. Een leerlingenraad kan dus invulling geven aan de punten waar de inspectie op let.

Vaardigheden in de leerlingenraad

Er is een veelheid aan vaardigheden te bedenken die leerlingen opdoen door deel te nemen in een leerlingenraad of door daar op een andere wijze bij betrokken te zijn. Dit kunnen pedagogische competenties zijn, maar ook organisatorische en assertieve vaardigheden. Een kleine greep uit de vaardigheden die leerlingen opdoen:

- plannen maken, een planning bijhouden, organiseren (organisatorisch);
- naar elkaar luisteren, samenwerken, aan afspraken houden (pedagogisch);
- stemmen, campagne voeren, discussiëren, je mening geven (assertiviteit).

Soorten leerlingenraden

Er zijn verschillende vormen van leerlingenraden denkbaar. Zo kan een leerlingenraad de vorm aannemen van een activiteitencommissie, waar de leerlingenraad voornamelijk bezig is met het organiseren van activiteiten voor medeleerlingen. Hierbij leren leerlingen bij uitstek vaardigheden als budgetteren, plannen, enzovoort. Ook is het mogelijk van de leerlingenraad een klankbordgroep te maken, waarbij leerlingen vooral reageren op beleidsvoorstellen vanuit het bevoegd gezag/het schoolbestuur. Zo leren leerlingen anderen te vertegenwoordigen en rekening te houden met de achterban. Daarnaast kan een leerlingenraad ook vooral een actieve vertegenwoordiging zijn, waardoor leerlingen proactief naar verbeterpunten zoeken en daarbij onder andere leren bepaalde zaken op de agenda te krijgen van het schoolbestuur.

Leerlingen zijn zeer goed in staat om creatieve en zinnige opmerkingen te maken over het primaire proces in de schoolorganisatie. Zij zijn immers samen met de leerkrachten dagelijks aanwezig op school. Het is echter wel goed te beseffen dat dit proces niet vanzelf gaat: hier is goede begeleiding van de school voor nodig. Een begeleider kan helpen met het opstellen van de agenda van de overleggen, het selecteren van vergaderonderwerpen en het begeleiden van de discussie. Het is aan de begeleider om te kijken hoeveel hulp leerlingen kunnen gebruiken.

Tips voor een succesvolle leerlingenraad

Elke succesvolle leerlingenraad heeft een aantal kenmerken. Een aantal van de belangrijkste zijn:

1. Stel heldere doelen voor leerlingenparticipatie op het niveau van het bestuur, van de school en van de klas.
2. Zoek een begeleider die tijd heeft om de leerlingenraad goed te begeleiden (in het begin kan dit ook de VOO zijn).
3. Maak de leerlingenraad zichtbaar, door gebruik te maken van het prikbord, een ideeënbox, ruimte in de nieuwsbrief en een eigen ruimte op school.
4. Breng de leerlingen in contact met de medezeggenschapsraad (MR) en de ouderraad (OR).
5. Geef leerlingen kaders mee waarbinnen zij aan de slag kunnen.
6. Geef elk lid van de leerlingenraad een eigen taak om mee bezig te zijn.
7. Houd de onderwerpen die in de leerlingenraad besproken worden dicht bij de kinderen en kies samen geschikte onderwerpen.
8. Maak samen een [reglement voor de leerlingenraad](#).
9. Laat de leerlingenraad ook zonder begeleider vergaderen en besluiten nemen om het gevoel van onafhankelijkheid te vergroten.
10. Geef leerlingen verantwoordelijkheid en neem ze serieus.
11. Maak de leerlingenraad niet alleen leerzaam voor de leerlingen die erin plaatsnemen, maar voor alle betrokkenen.
12. Zorg voor een goede continuïteit: wissel bijvoorbeeld steeds de helft van de leerlingenraad.

Leerlingenraad en de VOO

De VOO heeft een uitgebreid aanbod voor leerlingenraden. Zo biedt de VOO een cursus Leerlingenraad Start aan, waarin leerlingen en hun begeleiders de basis leren om zo een goede start te kunnen maken met de leerlingenraad. Daarnaast is het mogelijk een maatwerk begeleidingstraject te starten, waarbij de VOO de leerlingenraad en begeleiders helpen bijvoorbeeld met het opstellen van documenten en het maken van afspraken met het schoolbestuur. Daarnaast heeft de VOO een [modelreglement voor de leerlingenraad](#) beschikbaar.